

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Štěpána Výborného a soudkyně Martiny Kuchlerové v právní věci žalobce: **L. N.**, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, sídlem Budějovická 7, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 12. 2024, sp. zn. 711732-4/2024-510000-12.1, č. j. 46705-2/2024-900000-317, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 3. 2025, č. j. 9 Af 5/2025 - 13,

t a k t o :

- I. Žalobcův návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **se z a m í t á .**

Odůvodnění:

[1] Žalobce (stěžovatel) napadá kasační stížností v záhlaví označené usnesení Městského soudu v Praze, jímž městský soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného zamítl stěžovatelovu žádost o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Městský soud obě žádosti zamítl, protože stěžovatel řádně nedoložil své finanční a majetkové poměry, a osvobození od soudního poplatku mu proto nebylo možné přiznat. Soud rovněž uvedl, že stěžovatel dlouhodobě vede množství sporů, jejichž cílem již není ochrana jeho práv, ale postupně se jím stává samotné vedení sporu; původní smysl vedení pře ustupuje do pozadí a motivací pro další proces je tento proces samotný. Soudní soustava, včetně soudů správních, však primárně slouží k ochraně zákonem garantovaných subjektivních práv osob, nikoliv ke generování nadbytečných soudních rozhodnutí ohledně

podání, která nesměřují k ochraně ničích práv, ale představují toliko snahu o souzení se za každou cenu. Podmínky pro osvobození od soudních poplatků tedy nebyly splněny. Jelikož je osvobození od soudních poplatků podmínkou pro ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 s. ř. s., zamítl městský soud i stěžovatelův návrh na ustanovení zástupce.

[3] Nejvyšší správní soud předesílá, že od stěžovatele obdržel desítky stran urážek, vulgarit a argumentace nesouvisející s nyní projednávanou věcí. Taková podání vůbec nelze považovat za kasační stížnost či námitku podjatosti, jak stěžovatel svá podání označuje, aniž by uvedl relevantní odůvodnění. Nejvyšší správní soud nemůže být nucen stěžovatelovy vulgární výrazy opakovat ani na ně reagovat (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2021, č. j. Nao 224/2021-288, vydané v jiné stěžovatelově věci). Nejvyšší správní soud se proto těmito vyjádřeními nezabýval.

[4] V souvislosti s projednávanou věcí se stěžovatel ohrazuje proti opakovaným požadavkům soudu popsat skutečnosti, přestože má nefunkční ruce a za obrovských bolestí se dokáže pouze problematicky podepsat. Stěžovatel odkazuje na „jiná obdobná usnesení“, ve kterých mu bylo osvobození od soudních poplatků přiznáno a zástupce ustanoven. Městský soud v napadeném usnesení přehlíží důkazy týkající se zdravotního stavu stěžovatele a jeho neschopnosti jednat bez právní pomoci advokáta a pozměňuje obsah spisu. Městský soud vytkl stěžovateli neúplnost informací, a to i přes doplnění vyžadovaných údajů. Stěžovateli není jasné, jak má doložit „nic“.

[5] Vzhledem k tomu, že kasační stížnost směřuje proti procesnímu usnesení městského soudu, které se dotýká výlučně stěžovatele, nevyzýval Nejvyšší správní soud žalovaného k vyjádření.

[6] Nejdříve Nejvyšší správní soud posoudil stěžovatelovu žádost o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[7] S podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí, které stěžovatel v tomto případě napadá, není spojena poplatková povinnost (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Zároveň ani v řízení o kasační stížnosti nemohly vzniknout náklady státu, které by musel stěžovatel platit, pokud by nebyl osvobozen (§ 60 odst. 4 s. ř. s.). Není proto namístě o stěžovatelově žádosti o osvobození od soudních poplatků rozhodovat.

[8] Jak plyne z výše citovaného usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, stěžovatel rovněž nemusí být pro tento případ v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. Jinak povinné zastoupení pro řízení před Nejvyšším správním soudem tedy v nyní projednávané věci není vyžadováno. Jelikož však stěžovatel o ustanovení advokáta v kasační stížnosti požádal, Nejvyšší správní soud jeho žádost posoudil. Dle § 35 odst. 10 s. ř. s. je pro ustanovení zástupce třeba splnění dvou podmínek: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) je to nezbytně třeba k ochraně jeho práv. V této souvislosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda je ustanovení zástupce nutné k ochraně stěžovatelových práv.

pokračování

[9] Stěžovatel v kasační stížnosti brojí proti usnesení městského soudu o neosvobození od soudního poplatku a neustanovení zástupce. Z kasační stížnosti lze vyčíst, čeho se domáhá (viz výše), a kasační stížnost tedy splňuje nezbytné zákonné náležitosti. Nejvyšší správní soud na základě podané kasační stížnosti a podkladů obsažených ve spise městského soudu bezpochyby může plně posoudit otázku týkající se neosvobození od soudního poplatku a neustanovení zástupce, aniž by bylo třeba za tímto účelem stěžovateli ustanovovat zástupce. Ani stěžovatel v kasační stížnosti neuvedl, z jakého důvodu by bylo ustanovení zástupce nezbytné k ochraně jeho práv. Ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti tak zjevně není nezbytné k ochraně stěžovatelových práv, protože Nejvyšší správní soud návrh stěžovatele výrokem I zamítl.

[10] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkumu napadeného usnesení městského soudu, posoudil důvody, pro které městský soud zamítl stěžovatelovu žádost o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce, a plně se s nimi ztotožnil. Nejprve ze soudního spisu ověřil, že městský soud stěžovateli zaslal k vyplnění prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Stěžovatel však tento formulář nevyplnil a sdělil, že do něj nemá co napsat. Ve svých podáních uvedl příjem v podobě invalidního důchodu ve výši 14 044 Kč, nemajetnost, měsíční náklady na neproplácené léky ve výši 1 300 Kč až 2 500 Kč + masti proti proleženinám apod., náklady na plyn a elektřinu, ke kterým nedohledal doklad a náklady na celodenní péči střídajícím se ošetřovatelkám. Městskému soudu předložil výplatní doklad invalidního důchodu ze dne 19. 12. 2024 na částku 14 044 Kč a usnesení soudního exekutora Mgr. Jaroslava Homoly ze dne 27. 2. 2024, č. j. 030 EX 8828/23 - 19, o zastavení exekuce.

[11] Podle judikatury Nejvyššího správního soudu břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně skutečností, které odůvodňují osvobození účastníka řízení od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro soudní řízení, tíží tohoto účastníka řízení (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, č. 537/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 10. 2017, č. j. 10 As 301/2017 - 20, ze dne 12. 9. 2023, č. j. 6 As 206/2023 - 20, či ze dne 13. 9. 2023, č. j. 2 As 267/2023 - 12). Nevěrohodnost či neúplnost tvrzení ohledně existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků vylučuje, aby bylo žádosti vyhověno (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009-88, č. 1962/2010 Sb. NSS). Soud by měl zajistit, aby účastník řízení nebyl poškozen jen kvůli své neznalosti procesních pravidel, proto pokud např. soud dospěje k názoru, že účastník nevěděl, jak daný formulář vyplnit, měl by ho vyzvat, aby svá tvrzení doplnil a upřesnil. Pokud ale účastník formuláři rozumí, a přesto se jej rozhodne nevyplnit úplně, není třeba takového účastníka vyzývat k doplnění (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 10. 2022, č. j. 10 As 261/2022 - 13, či ze dne 21. 2. 2024, č. j. 8 As 26/2024 - 10).

[12] V nyní projednávané věci městský soud nemusel stěžovatele vyzývat k doplnění tvrzení o majetkových poměrech. Stěžovatel totiž vzhledem k významnému množství soudních řízení (včetně řízení o osvobození od soudních poplatků, jak stěžovatel sám zmiňuje), která již vedl, musel vědět, jakým způsobem je potřeba formulář vyplnit. Přesto tak neučinil. Již jen tento důvod neosvobození od soudních poplatků, a tedy i neustanovení

zástupce zcela jistě ob stojí. Na tom nemohou nic změnit ani stěžovatelem uváděné zdravotní obtíže.

[13] Nadto byly rovněž splněny podmínky pro výjimečné odepření osvobození od soudních poplatků pro povahu, charakter a rozsah sporů, které stěžovatel vede, jak správně poznamenal městský soud.

[14] Nejvyšší správní soud již mnohokrát ve své judikatuře uvedl, že smyslem a účelem osvobození od soudních poplatků je ochrana nemajetného účastníka řízení před odepřením přístupu k soudu. Účelem osvobození od soudních poplatků naopak není odbřemenit nemajetné účastníky řízení ve všech soudních sporech, včetně těch, které opakovaně a soustavně vyvolávají, ačkoliv nemají zjevný dopad do jejich životní sféry. Přestože je tedy účastník řízení nemajetný, takže by bylo zásadně namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků, může mu je soud výjimečně odepřít, a to zejména pro povahu sporů, které vede (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, č. 2601/2012 Sb. NSS). Existují-li pro to vážné skutkové důvody, soud účastníkovi řízení naplňujícímu podmínku nemajetnosti ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. odepře osvobození od soudních poplatků a své rozhodnutí přesvědčivě zdůvodní (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008-74, č. 2099/2010 Sb. NSS).

[15] Nejvyšší správní soud shledal napadené usnesení městského soudu dostatečně a srozumitelně odůvodněným. Městský soud podrobně vysvětlil, v jakých okolnostech shledává zneužívající přístup stěžovatele (především bod 12 a 13 napadeného usnesení). Stěžovatelovy argumenty obsažené v jeho podáních v projednávané věci jsou téměř identické jako v jeho ostatních mnoha podáních, kterými vyvolává velké množství sporů s různými orgány veřejné správy. S výsledky již proběhlých řízení stěžovatel nijak nepracuje a pouze opakuje tatáž sdělení o neschopnosti, zaujatosti a svévoli orgánů veřejné správy. Podobná tvrzení opakuje také v kasačních stížnostech projednávaných Nejvyšším správním soudem, včetně kasačních stížností proti usnesením krajských soudů o neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 12. 2022, č. j. 7 As 102/2022 - 29, ze dne 9. 11. 2022, č. j. 6 As 88/2022 - 50, nebo ze dne 24. 10. 2022, č. j. 7 As 92/2022 - 62). Taktéž nyní stěžovatel upozorňuje na zločinecká spiknutí a údajné trestné činy spáchané nejen soudními osobami.

[16] Závěry městského soudu tedy nikterak nevybočují z mezí zákona ani konstantní judikatury a Nejvyšší správní soud se s nimi ztotožnil. Nejvyšší správní soud proto výrokem II zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v dalším řízení (srov. např. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2023, č. j. 5 As 84/2022-30, č. 4554/2024 Sb. NSS, bod 50).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 26. června 2025

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu